

творі. Не менш важливим є контекст, оскільки однією з головних ознак мовлення є ситуативність.

Іншомовна комунікація в художньому тексті зрозуміла читачу з деяких причин. Автор репрезентував фрагменти «чужої» мови у власному словнику, в якому продемонстровано усі аспекти. При цьому контекст відіграє значну роль і у деяких випадках надмірні тлумачення можуть стати зайвими. Для покращення візуального сприйняття читачем іншомовну комунікацію одразу відтворено англійською мовою.

Список використаних джерел:

1. Кухаренко В. А. Интерпретация текста. Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. «Иностр. яз.». 2-е изд., перераб. М.: Просвещение, 1988. 192 с.
2. Carpenter H. J.R.R. Tolkien: A Biography. William Morrow; Reprint edition, 2000. 304 p.
3. The Letters of J. R. R. Tolkien / ed. H. Carpenter, C. Tolkien. – L.: HarperCollins, 2006. – 502 p.
4. Tolkien J.R.R. The Lord of the Rings. London. HarperCollins Publishers, 2005. 1210 p.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-25>

Мигун М. Д.

*аспірант кафедри політичних наук і права,
Київський національний університет будівництва і архітектури*

ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИЙ ПОКАЗНИК ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ ТА МОВНЕ ПИТАННЯ ПОЛІТИКИ РЕГІОНУ

Обумовленість розгляду етнонаціональної політики Одеського регіону пояснюється відразу декількома факторами: починаючи від адміністративного значення області, закінчуючи потужним міжнародним торговельним зв'язком з багатьма регіонами світу. Історичний розвиток та розташування області на лінії перетину міжнародних комунікацій дали можливість на існування своєрідного етнонаціонального складу області. У сенсі цього слова існують свої пояснення: Одещина – найбільший прикордонний регіон, який по суші межує з Молдовою та Румунією, завжди славився багатством на населення національних меншин та дислокації етнічних груп. Метою

праці є спроба надати конструктивні рекомендації у процесі формування регіональної політики Одеського регіону. Для цього проаналізуємо етнонаціональний склад регіону на основі перепису населення 1989 року [4], Всеукраїнського перепису населення 2001 року [2] та статистикою Міністерства фінансів 2020 року [3]; сформуємо оцінку на використання рідної мови спільнотами у їх співвідношенні.

За даними проведеного дослідження Міністерства фінансів України у 2020 році, динаміка населення області у 2022 році зазнала суттєвих змін по відношенню припустимо до 2003 року. Періодом на 01.01.2022 р. дані складають – 2 351, 4 тис. чол., а вже на 01.02.2022 показник є ще меншин – 2 349, 7 тис. чол. Станом на 01.01.2003 населення Одеської області становило 2 448, 2 тис. чол. У січні-лютому 2022 року відчувуються значні похибки, які лише за місяць пішли на спад, не говорячи вже про національний склад регіону.

Оскільки дані по складу національного населення на 2022 рік не опубліковані, будемо оперувати тими, які є офіційно визнаними 1989 та 2001 рр. До числа населення області найбільша питома вага за чисельністю належить українцям – 62,8%. Кількість українців Одеського регіону за даними 1989 та 2001 рр. зросла на 7,6%, а питома вага – на 8,2%. Українці здебільшого переважають у Савранському – 95,0%, Кодимському – 94,8%, Миколаївському – 91,8%, Любашівському – 90,6%. Проголошення незалежності України у 1991 році стало передвісником і демографічних змін: частка українців значно зросла в Тетлодарі – 24,0%, Одесі – 16,1%, а найбільших змін зазнав Чорноморськ, там частка українців зросла на 93,9%. Навпаки зменшення відсотку українців відбулось в Балтському – 12,2% та Ананьївському – 17,8% районах.

Росіяни – одна з найбільших національних меншин регіону, яка посідає друге місце після українців за чисельністю в Одеській області. У період 1989 – 2001 рр. частка росіян зменшилася на 29,3%, а питома вага області – понад 6,7%. Найбільша частка росіян належить таким містам, як Ізмаїл – 43,7%, Одеса – 29,0%, Чорноморськ – 29,0%.

Болгарська діаспора стала третьою серед населення Одещини і складає 150 тис. осіб. Частка болгар у 2001 році становила 6,1%. З 1989 року їх кількість зменшилась на 0,2%. Болгари компактно зосереджені на південному заході – Болградському районі – 60,8%, Арцизькому – 39,0%, Тарутинському – 37,5%, Ізмаїльському – 25,7% та Саратському – 20% районах.

Четверта позиція віднесена молдаванам. Їх кількість у 1989 та 2001 рр. значно зменшилась на 14,4%, питома вага – на 0,5%. Молдавани здебільшого переважають на півночі та півдні області – у

Ізмаїльському – 27,6%, Ренійському – 49,0%, Подільському – 25,9% та Саратовському – 19,0% районах. Скорочення молдаван є більш помітним у Кодимському – 45,5%, Чорноморському – 42,9%, Миколаївському – 41,7%, Любашівському – 39,4%, Тарутинському – 31,2% районах.

Етнічна група гагаузів становить 1,1% від населення Одеського регіону. Кількість гагаузів за даними переписів 1989 та 2001 року зросла на 0,9%, а питома вага – на 0,1%. Дана ланка представників етнічної групи зосереджена на півдні та південному заході області. Найбільша їх частка складає у Болградському районі – 18,7%, Ренійському – 7,9%, Тарутинському – 6,0%, Кілійському – 3,8% та Арцизькому – 1,8%.

Якщо говорити про етнонаціональну складову Одещини, то варто зазначити про дислокацію інших громад, серед яких вірмени, євреї, білоруси, роми, поляки. Їх кількість не є значною, однак за даними перепису 2001 року значно скоротилась кількість євреїв – 80,6%, татар – 29,5% та поляків – 40,5%.

Аналізуючи дані етнічного складу населення Одещини, немає сумнівів, що при формуванні політики регіону регулярно виникатимуть конфлікти, пов'язані з поліетнічністю області. Не винятком є і мовне питання.

Всеукраїнський перепис населення 2001 року [2] показує, що 78,98% мешканців Одеської області вказали на вільне володіння українською мовою, а 81,47% – російською мовою. 92,60% населення вказали вільне володіння мовою своєї національності. Не дивлячись на все, неоднозначною мовна ситуація залишається в Буджаку [1]. На рівні України частка мов етнічних груп незначна, але на рівні Одеської області мовні групи складають суттєву частку, що в контексті державної територіальної цілісності не повинно залишатися поза увагою. В регіоні функціонують школи національних меншин: 238 шкіл з російськомовною мовою навчання, 11 – з молдовською (румунською). Гагаузька, болгарська, єврейська школи також діють в Одеській області. Порівняння переписів свідчить, що частка болгар, які визнають рідну мову болгарську у 1989-2001 рр. скоротилася з 69,5% до 64,2%.

Сьогодні українсько-російська двомовність регіону є дійсно актуальним питанням. Своєрідна конкуренція двох мов, які рівні за статусом, веде до втрат для вузькостатусних. Постійно виникає низка протиріч у контексті неможливості забезпечення належних прав і свобод національним меншина Одещини. Причиною тому може бути недосконалість законодавства України щодо питань етнонаціональної політики держави. У Законі України «Про національні меншини в Україні» лише в ст. 6 згадується про значення рідної мови для національних меншин «держава гарантує всім національним меншина

права на національно-культурну автономію: користування і навчання рідною мовою чи вивчення рідної мови в державних навчальних закладах або через національні культурні товариства, розвиток національних культурних традицій» [5]. Та чи дійсно на практиці працює вищезазначене, тут ще треба розібратись.

Відсутність єдиного законодавчого механізму щодо питання статусу національних меншин в Україні, породжує значну кількість болючих протиріч, які у наш час мають місце, особливо, це видно у південно-західній частині регіону. На фоні політичного конфлікту статус регіональних мов Одеського області також залишається невирішеним. Ураховуючи вагомий відсоток – 22,2% національних меншин в області, відкладати мовне питання не має сенсу. Раніше були спроби запровадження регіональної мови в Одесі. Проте на сесії Одеської міської ради у квітні 2018 року був скасований закон про статус російської мови, як регіональної мови. Визначено, що при реалізації повноважень радою обов'язковим засобом для спілкування буде вважатися українська мова, яка офіційно має статус державної.

Таким чином, дослідження попередніх років показують своєрідну динаміку етнонаціональної складової Одеського регіону; існуючі проблеми мовної приналежності; загрози для вузькостатусних мов. Прагнучи до європейської інтеграції, важливо зволікати на речі, які, по суті, можуть призвести до етнонаціонального конфлікту в середині регіону. Навколо Одеської області тільки і точаться дискусії щодо прав національних меншин. Залишається відкритим питання у рівності мов національних меншин та готовності влади у його вирішенні. Не так давно Україні надано статус кандидата у члени Європейського Союзу, поміж наступних кроків реформування у законодавстві є етап прийняття закону щодо національних меншин. Новоприйнятий закон буде основою для розвитку регіональної політики області і, опираючись на європейський досвід в етнонаціональній політиці, відкриє нові можливості для етнічного регіону.

Список використаних джерел:

1. Болгарська мова в Україні. URL: <http://surl.li/dspbv> (дата звернення: 14.11.2022)
2. Всеукраїнський перепис населення 2001 р.: веб-сайт. URL: <http://2001.ukrcensus.gov.ua/results/general/nationality/odesa/> (дата звернення: 14.11.2022)
3. Мінфін. Чисельність населення України станом на 2022 рік. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/reference/people/> (дата звернення: 15.11.2022)

4. Перепис населення УРСР 1989. URL: <http://surl.li/dspcg> (дата звернення: 14.11.2022)

5. Про національні меншини в Україні: Закон України від 25 червня 1992 р. № 2494-ХІІ: веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2494-12#Text> (дата звернення: 15.11.2022)

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-281-7-26>

Mykhailova H. M.

*fifth-year student at the Faculty of Foreign Languages,
Izmail State University of Humanities*

DISCOURSE INTERPRETATION IN MODERN LINGUISTIC SCIENCE

The theory of discourse as a pragmatized form of the text originates from the concept of E. Benvenist, who distinguished between the plan of discourse – speech that is appropriated by the person speaking and the plan of the recit. By discourse, E. Benvenist understands «every statement that determines the presence of communicants: the addressee, the addresser, as well as the intention of the addresser to influence his interlocutor in a certain way» [3, p. 276-279].

In modern linguistics, the concept of discourse is interpreted ambiguously. To define our understanding of discourse, all existing approaches can be reduced to the following.

1. Discourse is defined through text or text through discourse.
2. Discourse is understood as a cognitive process associated with the creation of speech behavior [7].
3. Discourse is considered as a sequence of interconnected statements united by the commonality of the target task [9].
4. Discourse is defined as a means of conversation and thinking, which, like genres, can become ritualized.
5. Discourse is interpreted as a speech formation, a unit of a higher level than a sentence [13].
6. Discourse is considered as a form of speech communication, which involves the relationship between the speaker and the listener, as an interpersonal activity.
7. Discourse is understood as a complex communicative event [2; 5].